

Återbruk

Textilarkivet, Sollefteå, till 15 september

Det är inte ofta verksförteckningen förmår väcka mitt intresse utöver vad själva föremålen i en utställning gör. De mest iögonenfallande tingen i Textilarkivets utställning Återbruk är en spark klädd med stickat överdrag: en Sparkdräkt. Samt en shoppingkasse av förbrukade kaffepaket. Sparkdräkten är gjord av gruppen Garningarna i Rossön, kassen av Härnösands Rödakorskrets, en praktisk sak för dagligt bruk som motverkar allt slags förpackningsslöseri.

Det är när jag läser i förteckningen över utställda saker som det blir uppenbart vilken långtgående omsorg och uppfinningsförmåga som nedlagts i alla dessa handarbeten av återvunna material. En rödrandig kudde är stickad av restgarner från en rya, den har baksida av militära fotlappar, innerkudde av ett gammalt lakan och är fylld med överskott från ett täcke. Åsa Viksten Strömbom har vävt en handduk av upprepat garn från säckar från en affär i Styrnäs. Britta Vestin har vävt en väska av bandspelartejp, glittrig tråd från ett draperi, gjort axelremmen av ett skärp och fodrat med kasserat kuddvar. Eva Olsson har gjort kassar av gamla broderier, kjoltyg, gardiner, en linneduk och foder från sin farmors blus. Jag söker mig till en utsliten tröja, listigt omgjord till väst och till sömmerskan Elvira Sundlings väst av återanvända plagg gjord på 40-talet. Utställningens äldsta utställare är Ingrid Åhman från Sollefteå, som handarbetat hela sitt liv och trots nedsatt syn ändå fortsätter fläta av trasor. Hon har gjort bollar, krukor och en klassisk trasdocka.

Utställningen på Textilarkivet motverkar frosseri, inspirerar till tillvaratagande och sträcker sig långt bortom trasmattans och lapptäckets domäner. Många har hörsammat Textilarkivets appell från i våras och kommit med bidrag. Många föremål har en inneboende humoristisk tvist som gör besökaren på gott humör. Här ges uppslag på hur saker vi inte längre behöver kan omvandlas till något användbart. Lakan med spets eller handbroderade servetter kan bli mer användbara omsydda till gardiner. Jeans bleks och åldras på ett sätt vi tycks acceptera. Hållbara jeansrester finns därför i många av utställningens föremål.

Men det är skillnad på att återbruka det redan slitna och att tillvarata spill av hög kvalitet. Det förklarar varför här finns så få ting av dagligvaruhandelns och Systembolagets plastpåsar. Ann-Maria Lokkas kasse av Fazerplastpåsar och Tekla Mustonens matta av emballageplast är undantagen. Dagens miljövänliga plastkassar upplöser sig själva och är därför inte längre värda vår handarbetsmöda.

Textilt industrispill av hög kvalitet ingår däremot i de flätade mattor som skapats i projektet Re Rag Rug av textilformgivarna Katarina Brieditis och Katarina Evans med stöd av Konstnärsnämnden. De nyskapar en matta i månaden från augusti 2012 till augusti 2013. Mattorna ska hålla sådan kvalitet att återbruket inte är framträdande. Här visas en matta de flätat av spill från T-shirts samt den matta som indiska kvinnor framställt som hemarbete efter deras förlaga. Detta slags återbruka av textilindustrins rester ter sig som ett mycket meningsfullt tillvaratagande av resurser. All klädtillverkning alstrar större mängder spill än man kan föreställa sig innan produkterna ens når marknaden. Hela leveranser kan underkännas. Men dess kvalitet som spill är det däremot inget fel på.

Utställningen har getts en scenografi av Ylva Varik, som också ställer ut en krona i kombinationen garn och plåt samt flera suggestiva dockor. Men det är ändå när jag lusläser utställningens sakliga texthäfte som jag går igång och letar efter muddar, örngott, en aftonväska av avdankad mockajacka, en necessär av flanelleskjortor och en väska av gardiner med mönster, ett broderat HIV-virus.

Text och foto: Margareta Klingberg

KONST I VÄSTERNORRLAND

Landstinget, Regional Utveckling, 871 85 Härnösand 0611-80214

Red: Mats de Vahl mobil:070-2476939 epost: mats.de.vahl@lvn.se

Volym 2013-07-16